

V Rychnově už zase vaří pivo

Rychnov nad Kněžnou - Stále víc lidí chce - třeba právě o dovolené - ochutnat pivo, které na ně nekřičí z každé druhé televizní reklamy.

Rada pivářů dokonce vyhledává pro jejich tradiční výrobu piva malé nebo regionální pivovary. Takzvaných minipivovarů je proto stále víc, některé vznikají na zelené louce, ale některé se snaží obnovit původní značky či využít receptury zaniklých piv.

Mezi takové patří i Městský podorlický pivovar v Rychnově nad Kněžnou, který začal vařit pivo letos na jaře a na začátku prázdnin otevřel i zastřešený venkovní šenk tak trochu připomínající muzeum. Jeho stěny totiž pokrývá spousta dokumentů a fotografií, které popi-

stávají v kruhu rodinném, názvy Habrovák a Kaštan přidali členové internetových stránek pivovaru. „Jeden z názvů necháváme pro speciální pivo, které budeme vařit k nějakým svátkům nebo výročí,“ vysvětluje Mikš.

Na rychnovské pivo lze zajít nejen do pivovarského šenku, ale i do pivnice hotelu Havel v centru města. „Jsme ale schopni pivo dodávat i do dalších podniků nebo zcela zásobovat ještě tak dvě hospody,“ dodává Mikš.

S Kolowratem se Mikš seznámil v Chile

Nedávno otevřený šenk v pivovaru však není jen hospodou pro patrio-

nělské písničky. Pamatují se, že když byl dědeček v náladě, zpíval španělsky,“ usmívá se Mikš.

Z pivovaru musel do dřevěné garáže

Jeho dědeček v roce 1918 pivovar od Kolowratů koupil a začal ho modernizovat. „Vystavěl novou varnu a měl široko daleko první ocelové tanky místo dřevěných. Za další dva roky koupil novou spílku. Všechno, co vydělal, dával do modernizace,“ říká Mikš.

Dodává, že až do šedesátých let minulého století chodily na dědečkovu adresu prospekty západoněmeckých firem, které se zabývaly stavbou pivovarů. „Nabízely mu své moderní produkty. A děda trápil dopisy a urgencemi ty, kteří mu pivovar vzali, nabádal je, že by měli pivovar modernizovat.“

Pivovarník Jan Mikš musel po roce 1948 z pivovaru do dřevěné garáže, kterou mu v objektu bývalého zámku milostivě ponechal k bydlení nový správce pivovaru. „Byl to člověk z chudé rodiny, kterou dědeček za první republiky nechal bydlet v pivovaru a podporoval ji. Odvděčil se mu však tak, že se můj otec nakonec musel odstěhovat z Rychnova, abych vůbec mohl na školu. Táta dokonce nějaký čas seděl ve vazbě. Když jsem byl malý, o prázdninách jsem do pivovaru nesměl. Správce mě honil i s holí, byl zlý. Vydrželo mu to až do odchodu do důchodu,“ vzpomíná Mikš.

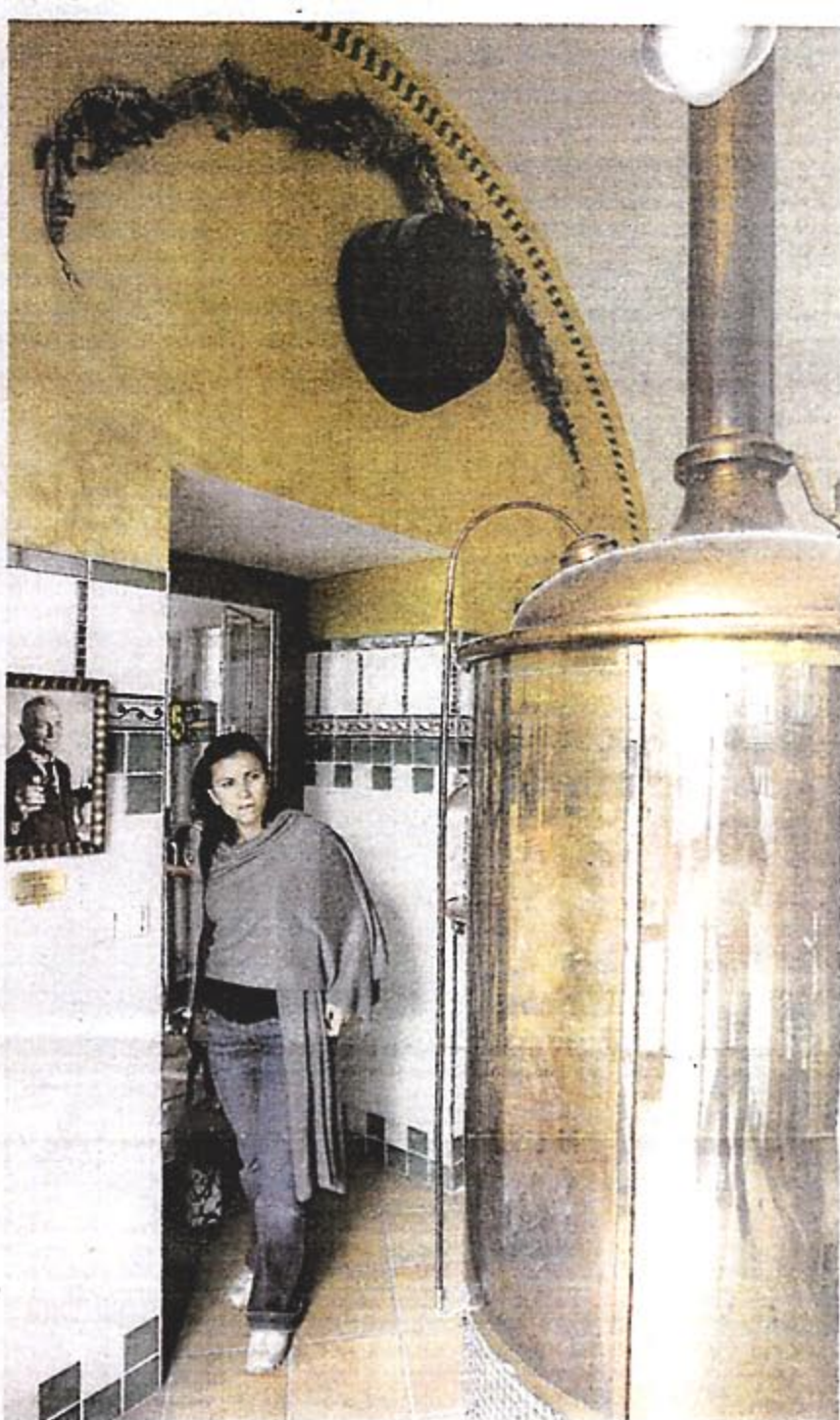
Jeho dědeček přitom nikdy neztratil víru, že komunistický režim padne.

„Každý den chodil kolem pivovaru a kontroloval, kolik piva vaří. Mluvil se zaměstnanci, přestože už mu pivovar nepatřil. Psal třeba i na ředitelství pivovaru, že v Německu vyrobili novou spílku, ať ji koupí. Ze až mu pivovar jednou vrátí, že jim to pak doplatí. Neopouštěl ho humor a optimismus. Až do roku 1962. Tehdy odvezli zařízení rychnovského pivovaru do Dobrušky a výrobu piva zrušili. To nesl moc těžce,“ vzpomíná Mikš.

Současný majitel získal dědečkov pivovar v roce 1993. Pomalu ho rekonstruoval a začal vyrábět jablčnou mošt. Pěkně postaru, z jablek a bez přídavných látek, ne z jablčného extraktu a vody. Potom rozjel lihovar. Těm, kdo chtějí slivovici, nechá dozrát kvas a vypálí ji. Také začal vyrábět vlastní pálenky - slivovici, jablkovici, třešňovici, hruškovici a meruňkovici. Poslední přišlo na řadu pivo.

Pili pivo zadarmo a za to malovali

Na stěnách pivovarského šenku visí i obrazy rychnovského malíře Václava Seidla z třicátých let minulého století. Ten na svých plátnech zachytil pivovarské provozy. „Dědeček ho nechal pít pivo zadarmo a on mu za to pivovar zvěčnil,“ ukazuje Mikš soubor obrazů od malíře, jehož manželka prý na pivovar dokonce žártila. „Její muž byl prý

UŽ ZASE VAŘÍ Pivovar v Rychnově nad Kněžnou zase slouží svému účelu. Ročně však uvaří zhruba patnáctkrát méně piva než v době své největší produkce.

FOTO: MAF - JAN ŠTRUBAL

DĚDA A VNUK. Jan Mikš si v roce 1919 rychnovský pivovar pronajal a v roce 1918 koupil. Jeho vnuk stejného jména ho v roce 1993 získal zpět a postupně opravil.

2X FOTO: ARCHIV JANA MIKŠE

suji poutavý a někdy - zejména v minulém století - i trochu smutný osud pivovaru.

Obnovu pivovaru žádali staří štamgasti

Obnovení vaření piva v rychnovském pivovaru si podle Jana Mikše, současného většinového majitele a vnuka bývalého majitele pivovaru, vyžádali obyvatelé Rychnova.

„Už čtvrtým rokem se na dvoře pivovaru s rybníkem konají některé akce festivalu Poláckovo léto. Mnoho lidí mi říká, že už jsem po dědečkovi obnovil všechno, jen to rychnovské pivo ne. Tak jsme se spojili s radnicí a obnovili v objektu také pivovar,“ říká Mikš.

Ten prošel dědečkovou pozůstatostí a našel původní receptury. Ty patron pivovaru Vladimír Černo-horský, „pivní vynálezce“ se zkušenostmi z plzeňského i z pražských pivovarů, přizpůsobil současným podmínkám pro výrobu piva a dohlédl na uvaření první várky rychnovského piva.

„Nejvíce mě potěšilo, když staří štamgasti z Rychnova při otvírání řekli, že je to pivo, které si pamatují od dědy,“ říká Mikš.

Rychnovský pivovar vaří desítku, jedenáctku a dvanáctku. Názvy Zilvar a Kněžna vymyslel majitel

ty a cyklisty přijíždějící z Orlických hor. Je to také malé pivovarské muzeum. Rada fotografií a archiválií na stěnách dokumentuje historii rychnovského pivovaru, který dlouho patřil k tamnímu zámku. V roce 1913 si ho díky náhodě od Kolowratů pronajal dědeček dnešního majitele Jan Mikš.

Ten na počátku minulého století pracoval v řadě pivovarů nejen v Evropě, ale i v Jižní Americe. V Santiagu de Chile se setkal s hrabětem Kolowratem, který tam byl velvyslancem Rakouska-Uherska. „Právě, když se zajímal o pronájem pivovaru, poznal hraběte, s nímž se přátelil v Chile, na několika obrazech v místnosti. A měl vyhráno,“ říká vnuk pivovarníka Jana Mikše.

V dědečkových pamětech ze šedesátých let minulého století našel dnešní majitel zážitky dědečka z dob, kdy sbíral zkušenosti v pivovarech v Německu, Maďarsku či Jugoslávii. „Se dvěma kamarády se někde dočetli, že v Montevideu hledají podsládka a další odborníky v pivovarnickém oboru. Tak se rozhodli odjet do Brém, tam se na lodí na parník a nejnížší třídou tři týdny pluli do Jižní Ameriky. Na parníku ale dali dohromady kapelu a kapitán si je tak oblíbil, že mohli dojíždět jídlo, které nesměli lodní důstojníci. Cestou se naučili špa-

tu. Uvařil ročně 15 tisíc hektolitru piva a zásoboval hospody Podorlicka. To už asi vrátit nelze. Minipivovar navaří totiž ročně tak tisíc hektolitru piva. „Chtěli jsme především vrátit pivovaru jeho původní poslání, obnovit rodinnou tradici a Rychnovákům vrátit jejich pivo,“ říká Jan Mikš pod pivovarským kominem, který osvětluje reflektory, takže večer jako maják už z dálky láká pivaře.

Takové, kteří i v dnešní době velkovýroby rádi ochutnají tradičně uvařené české pivo.

PETR BROULÍK

Minipivovary v kraji

Běleč nad Orlicí
Pivovar a hostinec U Hušků
Dětenice
Zámecký pivovar
Dobruška
Staročeský pivovár Rampoušák
Dráček nad Labem
Pivovar Tambor
Hradeč Králové
Pivovar Rambousek
Miletín
Pivovar U bojště 1866
Vrchlabí
Pivovarská bašta

ZA PRVNÍ REPUBLIKY. Rychnovský pivovar v dobách své největší slávy. Vlevo celkový pohled na nádvoří s pivovarským rybníkem, uprostřed křížová klenba v bývalém zámeckém objektu, vpravo vystoupení rychnovských hasičů na pivovarském nádvoří.

3X FOTO: ARCHIV JANA MIKŠE

